

Sygn. akt III AUz 481/13

POSTANOWIENIE

Dnia 16 grudnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Romana Mrotek (spr.)
Sędziowie:	SSA Barbara Białecka del. SSO Beata Górską

po rozpoznaniu w dniu 16 grudnia 2013 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy **Z. U.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K.**

o umorzenie zadłużenia z funduszu alimentacyjnego

na skutek zażalenia ubezpieczonego

na postanowienie Sądu Okręgowego w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 31 października 2013 r. sygn. akt IV U 152/13

p o s t a n a w i a :

oddalić zażalenie.

SSA Barbara Białecka SSA Romana Mrotek del. SSO Beata Górską

Sygn. akt III AUz 481/13

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 31 października 2013 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zwrócił wniosek o zwolnienie od opłaty sądowej od apelacji oraz odrzucił apelację.

Sąd Okręgowy wskazał, że w dniu 10 września 2013r., po nadesłaniu przez Sąd Apelacyjny w Szczecinie akt niniejszej sprawy, w której oddalono postanowieniem z dnia 29 lipca 2013r. (sygn. III AUz 392/13) zażalenie ubezpieczonego na postanowienie tut. Sądu o oddaleniu wniosku w przedmiocie zwolnienia od opłaty sądowej od apelacji, ponownie wezwano ubezpieczonego do usunięcia braków formalnych apelacji poprzez uiszczenie opłaty sądowej w kwocie 30 zł.

W odpowiedzi, w dniu 25 września 2013r. ubezpieczony Z. U. ponownie złożył wniosek o zwolnienie go od opłaty sądowej od apelacji podnosząc nowe okoliczności (zajęcie rachunku bankowego). Nie przedłożył on jednak wymaganego, zgodnie z treścią art.102 ust.2 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, t.j. Dz.U. z 2010r., Nr 90, poz.594 z późn.zm.), oświadczenia obejmujące szczegółowe dane o stanie rodzinnym,

majątku, dochodach i źródłach utrzymania osoby ubiegającej się o zwolnienie od kosztów, które sporządza się według ustalonego wzoru.

Przepis art. 130 § 1 k.p.c. stanowi zaś, że jeżeli pismo procesowe nie może otrzymać prawidłowego biegu wskutek niezachowania warunków formalnych lub jeżeli od pisma nie uiszczono należnej opłaty, przewodniczący wzywa stronę, pod rygorem zwrócenia pisma, do poprawienia, uzupełnienia lub opłacenia go w terminie tygodniowym. Po bezskutecznym upływie terminu przewodniczący zwraca pismo stronie. Pismo zwrócone nie wywołuje żadnych skutków, jakie ustawa wiąże z wniesieniem pisma procesowego do sądu (art. 130 § 2 k.p.c).

Ubezpieczony został wezwany do uzupełnienia w terminie 7 dni braku formalnego złożonego wniosku, pod rygorem jego zwrotu, którą to korespondencję odebrał w dniu 18 października 2013r. Jednakże w zakreślonym przez Sąd terminie, tj. do 25 października 2013r. nie uzupełnił braku formalnego wniosku, stąd należało go zwrócić, o czym Sąd Okręgowy orzekł w pkt 1. sentencji postanowienia.

W konsekwencji wniesiona apelacja nie została opłacona, bowiem termin do uzupełnienia braku fiskalnego upłynął w dniu 1 października 2013r.

Zgodnie z art. 370 k.p.c, sąd pierwszej instancji odrzucił na posiedzeniu niejawnym apelację wniesioną po upływie przepisanej terminu, nieopłaconą lub z innych przyczyn niedopuszczalną, jak również apelację, której braków strona nie uzupełniła w wyznaczonym terminie.

Z tych względów apelację ubezpieczonego jako nieopłaconą, na podstawie art. 370 k.p.c. należało odrzucić, o czym orzeczono w pkt. 2 sentencji postanowienia.

Zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego złożył ubezpieczony i wniósł o:

1. uchylenie w całości postanowienia Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 31 października 2013r, doręczonego w dniu 05 listopada 2013r.
2. zasądzenia zwolnienia z kosztów sądowych w całości, jak również z kosztów od wniesionego zażalenia z dnia 09 listopada 2013r.

Oświadczył, że oświadczenie o stanie rodzinnym, majątkach, dochodach i źródłach utrzymania dostarczył Sądowi Okręgowemu dnia 10 maja 2013r.

Wskazał nadto, że dochód rodziny miesięcznie wynosi 823,22zł, zgodnie z oświadczeniem przesłanym w dniu 10 maja 2013r.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Zażalenie nie jest zasadne

Sąd Apelacyjny w pełni podziela zarówno ustalenia faktyczne, jak i rozważania prawne przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia, czyniąc je własnymi bez potrzeby ich ponownego szczegółowego przytaczania.

Należy zauważyć, że strony co do zasady zobowiązane są do ponoszenia kosztów procesu, w którym biorą udział, a w orzeczeniu kończącym postępowanie sąd rozstrzyga kwestię kto ostatecznie koszty te pokrywa, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu wynikającą z art. 98 k.p.c. Zasadą jest więc odpłatność postępowania przed sądem, a wyjątki od niej zostały ściśle uregulowane.

Zwolnienie od kosztów sądowych, o którym mowa w art. 102 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. nr 167, poz. 1398), jak słusznie zauważył sąd pierwszej instancji, jest instytucją wyjątkową, która powinna znaleźć zastosowanie jedynie w szczególnie uzasadnionych wypadkach, gdy z uwagi na niemożność

prowadzenia działalności zarobkowej, brak źródła dochodu oraz brak jakiegokolwiek majątku strona nie jest w stanie ponieść kosztów sądowych bez uszczerbku dla utrzymania koniecznego siebie i rodziny.

Z kolei przepis art. 36 cytowanej ustawy stanowi, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych i w sprawach odwołań rozpoznawanych przez sąd pracy i ubezpieczeń społecznych pobiera się opłatę podstawową w kwocie 30 złotych wyłącznie od apelacji, zażalenia, skargi kasacyjnej i skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.

Zwolnienie od kosztów sądowych nie zależy od subiektywnego przekonania o uniemożliwiającej ponoszenia tych wydatków sytuacji materialnej. W każdym przypadku konieczna jest weryfikacja złożonego oświadczenia przez sąd i w przypadku ewentualnych braków lub też niejasności w złożonym oświadczeniu ma on prawo wezwać wnioskodawcę do uzupełnienia oświadczenia i wyjaśnienia ewentualnych niejasności. Zgodnie bowiem z art. 102 ust 2 powołanej wyżej ustawy, do wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych powinno być dołączone oświadczenie obejmujące szczegółowe dane o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania osoby ubiegającej się o zwolnienie od kosztów. W przypadku danych zbyt ogólnych zasadne jest wezwanie sądu do uzupełnienia treści oświadczenia.

Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu Okręgowego, że wydatkowanie kwoty 30 złotych tytułem opłaty od apelacji nie stanowi nadmiernej wysokości opłaty.

Nadmierna wysokość opłaty może być potraktowana, w konkretnej sytuacji, jako ograniczenie prawa do sądu (art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r., Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 z późn. zm.; orzeczenie SN z dnia 11 stycznia 1995 r., III ARN 75/94 OSNAPiUS 1995, nr 9 poz. 106 oraz postanowienie SA w Gdańsku z dnia 30 listopada 1995 r., I Acz 735/95, OSA 1996, nr 1, poz. 2).

Wymóg uiszczenia opłat i wydatków nie jest ograniczeniem prawa do sądu (art. 6 Konwencji). Ustanowione "bariery finansowe" muszą jednak uwzględniać równowagę (rozsądny związek proporcjonalności) między interesem państwa w pobieraniu opłat sądowych a interesem strony w dochodzeniu roszczeń (obrony praw) w postępowaniu sądowym (por wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 26 lipca 2005 r., sprawa Podbielski przeciwko Polsce, Nr 39199/98, Wybór orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawach polskich 2005, nr 2, s. 75-89).

Ustawodawca miał na uwadze, że nadmierny fiskalizm nie służy sprawności wymiaru sprawiedliwości i ogranicza dostęp do sądu, dlatego w nowej ustawie o kosztach sądowych w sprawach cywilnych wyraźnie obniżył wysokość kosztów ponoszonych przez strony. Jednocześnie ograniczył bardzo rozległe zwolnienia ustawowe. Wyrażony w taki sposób zamysł ustawodawcy zachęca do pragmatyzmu przy orzekaniu o zwolnieniu od kosztów sądowych i unikania rozstrzygnięć skrajnych.

Ustalona przez ustawodawcę wysokość opłaty od apelacji dla spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych nie stanowi nadmiernego fiskalizmu państwa ani bariery w dochodzeniu swoich praw. Jest to kwota, którą ubezpieczony mógł zaoszczędzić przez cały czas trwania procesu rezygnując z innych, mniej ważnych wydatków.

Sąd Okręgowy oddalił wniosek ubezpieczonego o zwolnienie od opłaty sądowej od apelacji prawomocnym postanowieniem z dnia 15 maja 2013 roku.

Ubezpieczony ponowny wniosek o zwolnienie go z opłaty od apelacji złożył w dniu 26 września 2013r. Sąd Okręgowy słusznie zatem wezwał ubezpieczonego do złożenia aktualnego (wg. stanu na dzień złożenia nowego wniosku o zwolnienie z opłaty) „oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania”.

Niewykonanie tego zarządzenia w terminie spowodowało odrzucenie apelacji jako nie opłaconej.

Tym samym postanowienia Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 31.10.2013r. jest prawidłowe i zażalenie jako niezasadne należało oddalić na podstawie art. 385 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c.

SSA Barbara Białecka SSA Romana Mrotek del. SSO Beata Górską